

Inž. Franjo Šatović,
Centar za primjenu nauke
u poljoprivredi SRH, Zagreb

ZNACENJE PROIZVODNJE KUKURUZA I REZULTATI NATJECANJA U 1970. GODINI

Prvi puta u povijesti hrvatske poljoprivrede sastao se ovako brojna skup najuspješnijih poljoprivrednika. Dvije stotine proizvođača majstora proizvodnje kukuruza proizveli su u 1970. godini preko 100 q/ha suhog zrna uz stručnu i organizacijsku pomoć tridesetak agronoma poljoprivrednih stanica, poljoprivrednih zadruga i pogona za kooperaciju kombinata. Njihovi prinosi su ravni ili čak i viši od prinosa najboljih radnih jedinica industrijaliziranih slavonskih kombinata kao i najboljih farmera kukuruznog pojasa Amerike.

Koliko je to značajan rezultat dovoljno je da se podsjetimo da je predratni prosječni prinos Jugoslavije u 1939. godini iznosio samo 11,4 q/ha ili deset puta manje od prosječnog rezultata dvije stotine ovdje prisutnih naših natjecatelja a od tog vremena nas dijeli svega trideset godina. Ili, sjetimo se da je prosječni prinos kukuruza Hrvatske u 1956. godini bio 15,6 q/ha ili sedam puta manje. To je bilo prije petnaest godina odnosno neposredno pred veliku akciju širenja hibrida koji je zauzeo 1957. godine tek 6,7% površina pod kukuruzom, dakle, tek jedan dio površina kukuruza društvenog sektora.

Možemo još spomenuti da smo jedne veoma nepovoljne godine (1952) imali prosječni prinos kukuruza u Jugoslaviji samo 6,4 q/ha. Te je godine iz prijekne potrebe rođena ideja formiranja agronomske službe za primjenu nauke u proizvodnji u obliku poljoprivrednih stanica. Iduće 1953. godine provedena je reorganizacija radnih zadruga. Sigurno je kukuruz svojim ogromnim značajem u čitavoj našoj privredi bio prisutan kod donošenja tih dviju odluka.

Kukuruz spada među tri najvažnije žitarice svijeta. Premda je u ukupnoj količini proizvodnje i zasijanim površinama sa 106,7 miliona hektara u 1969. godini tek na trećem mjestu iza riže sa 128,8 miliona hektara i pšenice sa 221,9 miliona hektara, ipak je kukuruz po visini prosječnog prinosa od 21,6 q/ha na prvom mjestu a to je skoro dvostruko više od prosječnog prinosa pšenice od 12,0 q/ha.

U dvadesetgodišnjem periodu od 1948. do 1967. godine povećala se ukupna proizvodnja kukuruza u svijetu od 139 miliona tona na 264 miliona tona ili za 1,89 puta.

Proizvodnja kukuruza se naročito povećala u Evropi od 11 miliona tona u 1948. godina na 31 milion tona u 1967. ili za 2,81 puta. U Jugoslaviji je u istom vremenu proizvodnja porasla od 3 miliona tona na 7,8 miliona tona ili za 2,6 puta. U istom periodu je u Mađarskoj proizvodnja porasla za 2,4 puta, Rumunjskoj za 3,2 puta, a najveće povećanje proizvodnje je imala Francuska od 0,4 miliona tona na čak 5,7 miliona tona ili 14,2 puta.

Jugoslavija zauzima šesto mjesto u svijetu po ukupnoj proizvodnji kukuruza. Najveći proizvođači kukuruza 1969. godine su:

Zemlja	Milion tona 1969.	Prinos q/ha		Porast q/ha
		1948—52.	1967.	
1. USA	116,3	24,9	49,3	24,4
2. Kina	31,0 (1959)	13,2	32,2	19,0
3. SSSR	11,9	13,1	26,3	13,2
4. Brazil	10,8	12,6	13,9	1,3
5. Meksiko	8,6	7,5	12,0	4,5
6. Jugoslavija	7,8	13,4	28,7	15,3
7. Rumunjska	7,7	8,1	21,3	13,2
8. Argentina	6,9	16,3	24,7	8,4
9. Indija	6,0	6,5	11,3	4,8
10. Francuska	5,7	13,6	41,0	27,4
11. Mađarska	4,8	17,7	28,5	10,8
12. Juž. Afr. Unija	4,8	8,7		
13. Italija	3,9	18,4	38,0	19,6

Iz iznijetih podataka je vidljivo da smo u periodu 1948. do 1952. imali isti prosječni prinos od cca 13 q/ha kao i Francuska, SSSR, Brazil i Kina. Ako pogledamo sadašnje stanje vidimo da je Jugoslavija veoma brzo otišla naprijed u odnosu na Brazil, da je nešto bolja u prinosu od SSSR-a, ali je Francuska išla gotovo dvaput brže u povećanju prosječnih prinosa iako je istovremeno utrostručila zasijane površine.

Sadašnje stanje proizvodnje najbolje nam ilustriraju slijedeći podaci:

Površina i prinosi kukuruza 1970. god. u SRH

Opis	Površina ha	%	prinos q/ha	manje q/ha od natjecatelja
1. Domaće sorte	203560	47,7	21,9	92,9
2. Hibridi privatnog sektora	222723	52,3	36,9	77,9
3. Ukupno privatni sektor	426283	83,7	29,7	85,1
4. Društveni sektor	82811	16,3	54,8	60,0
5. Svega hibridi	305111	60,0	41,7	73,1
6. Sveukupno	509094	100,0	33,8	81,0
7. Domaće sorte Vukovar	4977		48,7	66,1
8. Hibridi priv. Vukovar	10535		58,9	55,9
9. Društ. sektor Vukovar	4040		72,9	41,9
10. 205 najboljih natjecatelja	224		114,8	—
<hr/>				
11. Jugoslavija svega	2353000		30,0	84,8

Prema statističkim podacima hibridni kukuruz privatnog sektora je prvi puta prešao polovinu površina. Međutim analizom statistički iskazanih površina pod hibridima u 1966. godini i količina prodanog hibridnog sjemena utvrđeno je da statistika obuhvaća pod hibridima i hibride F-2 i F-3 generacije koji su tada zauzimali 10,8% površina privatnog sektora. Vrlo je vjerojatno da stvarna površina pod hibridnim kukuruzom na privatnom sektoru nije iznosila ni u 1970. godini više od 40% i da se na 60% površina kukuruza privatnog sektora siju još uvijek niskorodne domaće sorte i manje prinosa F-2 i F-3 generacija hibrida, a to znači i manji prinos u prosjeku za 15 q/ha u ovoj godini.

Prosječno povećanje površina pod hibridnim kukuruzom na privatnom sektoru posljednjih dvanaest godina od 1958. do 1970. iznosi 19000 hektara godišnje, ali u posljednje tri godine od 1967. do 1970. to povećanje iznosi samo 11000 hektara godišnje.

Ovakvim tempom širenja bi hibridni kukuruz zauzeo 100% površina kukuruza na privatnom sektoru tek 1988. godine ili za sljedećih 18 godina. Gotovo sve evropske zemlje su taj cilj uglavnom već postigle.

U eri raketnih letova takav pužev tempo širenja hibridnog kukuruza a s njime i umjetnih gnojiva, sredstava zaštite, mehanizacije i suvremene tehnologije je veoma velika ekonomska šteta za proizvođače i cijelu privredu Hrvatske, jer je kukuruz ključni elemenat za uspješan napredak ratarstva, stočarstva, prerađivačke industrije i industrije repromaterijala i opreme za poljoprivredu. Potrošnja umjetnih gnojiva na privatnom sektoru je deset puta manja od potrošnje na društvenom sektoru. Na svakih 48 hektara obradive površine društvenog sektora dolazi jedan traktor, a ako sve privatne, zadružne i traktore pogona za kooperaciju podijelimo s obradivim površinama privatnog sektora, onda jedan traktor dolazi na cca 300 ha obradive površine. Tome treba dodati da samo 30000 gospodarstava ima sijačicu za kukuruz tj. svako dvadeseto gospodarstvo.

Na poljoprivrednim kombinatima je početkom prošle godine bilo zaposleno 1623 agronoma i agronomskih tehničara ili 52% ukupnog broja, odnosno 1 stručnjak dolazi na 210 ha obradive površine. Broj agronoma i agronomskih tehničara u zadrugama, pogonima za kooperaciju, stanicama i općinama je iznosio svega 498; prema tome na 3750 ha obradive površine dolazi u prosjeku 1 stručnjak odnosno 1200 gospodarstava. Naravno, njihov raspored po pojedinim područjima je vrlo različit, a i velik dio njihove djelatnosti nije direktno vezan uz privatni sektor.

Sve ovo iznijeto, a naročito činjenica da 1/3 stanovnika Hrvatske živi isključivo od prihoda iz vlastitog poljoprivrednog gospodarstva, a 1/5 djelomično od prihoda iz poljoprivrede najbolje argumentira ne samo potrebu djelovanja stručne agronomske službe, već i dužnost društvene zajednice da polovini stanovništva Hrvatske pomogne u stvaranju uvjeta za život dostojan čovjeka u samoupravnom socijalističkom društvu.

Poznata je činjenica da je među zaposlenima u inozemstvu najveći broj iz sela Hrvatske.

Agronomska služba za privatni sektor poljoprivrede bez obzira na formu (agronomska stanica kao stručna ustanova, agronomska služba kao organizaciona jedinica u pogonu za kooperaciju, u zadruzi ili drugdje) nije potrebna radi zaposlenja agronoma već je to potreba i nužnost za radne ljude na selu ravnopravne članove naše socijalističke zajednice. Osim toga tu je problem poljoprivredne proizvodnje samo jedan od niza problema vezanih uz probleme sela. Problemi sela nisu samo problemi poljoprivrede premda ih se često puta tako želi prikazati pa čak i jedino tako rješavati.

Na žalost u Hrvatskoj nema ni Sekretarijata za poljoprivredu, pa čak ni ikakve uprave za poljoprivredu, a kamoli bilo kakav organ koji bi se brinuo za ekonomske probleme sela. Istovremeno je republički doprinos u Hrvatskoj iz katastarskog dohotka najveći u Jugoslaviji (za 19% veći nego u Srbiji, a u Sloveniji se čitav uplaćuje za zdravstveno osiguranje poljoprivrednika).

Sasvim je sigurno da dobar dio poljoprivrednika zna da je viši prihod kukuruza moguć i da se isplate ulaganja u sjeme, gnojiva i sredstva zaštite uz modernu tehnologiju proizvodnje. Međutim isto tako je neosporno da dio proizvođača ne zna i nije siguran da se ulaganja isplate, a još više njih nema mogućnosti pravovremene nabave odgovarajućeg sjemena, gnojiva, sredstava zaštite, usluga mehanizacije jer su daleko od bilo kakve organizacije koja bi im uz povoljne uvjete osigurala potrebna sredstva, stručnu pomoć i unovčenje proizvoda.

Broj zadruga i punktova za kooperaciju je malen, od nekadašnjih 70 poljoprivrednih stanica ostalo je samostalnih svega 23, jer su sve ostale ušle u kombinat gdje je rad agronoma stručniji, moderniji, efikasniji i financijski sigurniji.

Sigurno je da će zbog neminovnog nepisanog zakona razvoja proizvodnje prije ili kasnije upotrebljavati i na sadašnjim površinama oranica privatnog sektora 5 i 10 puta veća količina umjetnog gnojiva. Potencijalna mogućnost potrošnje samo na sadašnjih 742000 hektara kukuruza i pšenice privatnog sektora iznosi 574000 tona umjetnih gnojiva, što uz sadašnje cijene iznosi cca 35 milijardi starih dinara i uz sadašnje uvjete 10 milijardi starih dinara regresa.

Isto tako i cca 6000 tona sjemena hibridnog kukuruza u vrijednosti cca 1,5 milijardi starih dinara i cca 2000 tona sredstava zaštite u vrijednosti od 6,6 milijardi.

Da li će se to ostvariti do 1985. ili do 2000. godine ili prije ovisi o mjerama agrarne politike naročito dugoročnije usklađenih odnosa cijena, ali i o industriji gnojiva, sredstava zaštite, proizvođačima sjemena, trgovačkim organizacijama koje snabdijevaju poljoprivredu repromaterijalom i vrše unovčenje poljoprivrednih proizvoda kao i prerađivačkoj industriji.

No to je neostvarivo bez odgovarajuće agronomske službe za primjenu nauke i širenju suvremenih tehnoloških, ekonomskih i organizacionih metoda u proizvodnji, a to najbolje dokazuju ovogodišnji rezultati natjecanja u proizvodnji kukuruza.

Međutim, svi ovdje iznijeti podaci i statistički prosjeci imaju relativnu vrijednost jer individualna poljoprivreda nije jednoličan sektor i statistički prosjeci nisu stvarno reprezentativni. Slično kao i u ostalim zemljama sa individualnom poljoprivredom u Evropi tako i u nas privatni sektor poljoprivrede možemo podijeliti bez obzira da li su čista ili mješovita u tri skupine gospodarstava:

1. ona koja nisu životno sposobna niti ih se može u bilo kojim uvjetima osposobiti da to postanu;
2. ona koja nisu sada životno sposobna ali mogu to postati i
3. ona koja su životno sposobna i mogu tako ostati pod izvjesnim uvjetima.

Sitna poljoprivredna gospodarstva se sve više suočavaju s problemom tržišta nego sa efektivnom proizvodnjom; kako prodati već davno postaje sve važniji problem nego kako proizvoditi.

Živimo u periodu brzog ekonomskog razvoja, a udio poljoprivrede u ukupnoj privredi stalno opada, dok poboljšana tehnologija traži sve veća ulaganja koja samostalna mala gospodarstva ne mogu sama vršiti. Snabdjevači poljoprivrede repromaterijalom i opremom kao i trgovina sa prerađivačkom industrijom sve više koncentrirano jedinstveno donosi odluke dok pojedinačne odluke ogromnog broja sitnih poljoprivrednika nisu ni ne mogu biti jedinstvene već su često oprečne, te je potrebna usklađena akcija svih učesnika u poljoprivrednoj proizvodnji.

Natjecanje naprednih poljoprivrednika u proizvodnji kukuruza u »klubovima 100« organizira Zajednica klubova i ogranaka naprednih poljoprivrednika Hrvatske tek treću godinu. Organizacione poslove usmjerava i obavlja Savjet za zadrugarstvo Privredne komore SRH sa savjetima za zadrugarstvo regionalnih komora Osijeka, Bjelovara, Zagreba i Varaždina putem klubova u zadrugama i pogonima za kooperaciju.

Stručno tehnološku stranu usmjerava i obavlja Centar za primjenu nauke u poljoprivredi SRH sa poljoprivrednim stanicama i stručnim službama pogona za kooperaciju.

U 1970. godini je organizirano 68 klubova. Kod 1240 natjecatelja na 1127 ha površine izvršena je stručna procjena prinosa. Kod jednog dijela proizvođača nije izvršena procjena, jer su prije obavili berbu, a jedan dio proizvođača nije tražio procjenu jer su sami ocijenili da nisu ostvarili 100 q/ha koliko je potrebno za redovno članstvo u zajednici odnosno za dobivanje diplome »majstor proizvodnje kukuruza«. Priličan dio proizvođača u selima gdje djeluju klubovi primjenjuje istu tehnologiju kao i natjecatelji tako da je u akciju bilo uključeno direktno i indirektno oko 8000 poljoprivrednih proizvođača. Neki klubovi su organizirali demonstracionu berbu, održali razgovore i savjetovanja nakon berbe, a zatim su u općinama održana općinska zborovanja kao i regionalna zborovanja. Na tim zborovanjima su dodijeljena priznanja i nagrade u sjemenu, gnojivu, sredstvima za zaštitu bilja, poljoprivrednim strojevima, stručnim knjiga i sl.

Postojeći klubovi su podijeljeni u pet regija i to:

Regija	Klubovi	natjecatelji	površina	\bar{q} q/ha
1. Istočnoslavonska	22	280	343	89,8
2. Zapadnoslavonska	13	193	171	82,4
3. Bjelovarska	18	383	357	84,0
4. Zagrebačka	13	272	150	90,8
5. Varaždinska	2	212	106	78,1
Ukupno:	68	1340	1127	83,8

Propozicije republičkog natjecanja su bile:

1. proizvodna površina kukuruza najmanje jedno jutro.
2. Upotreba hibridnog sjemena.
3. Upotreba umjetnih gnojiva.
4. Primjena suvremenog tehnološkog procesa preporučenog po stručnjaku stanice ili organizatora kluba.

Svaka regija je izabrala proizvođača koji je postigao najveći prinos u regiji i ispunio republičke propozicije za prvu republičku nagradu.

Svaka regija je također predložila po jednog agronoma ili organizatora za dodjelu priznanja na republičkom zborovanju.

Neke regionalne zajednice uzimaju i druge kriterije u obzir kod općinskih i regionalnih nagrađivanja kao: veća proizvodna površina, uspješna proizvodnja drugih kultura i sl.

205 proizvođača je uspjelo proizvoditi 100 q/ha i više zrna kukuruza i time su postali redovni članovi Zajednice i dobili priznanje »majstora proizvodnje kukuruza«. Među njima se nalazi i 25 proizvođača koji su na 41 hektaru površine ostvarili u prosjeku 126,2 q po hektaru,

Prosječni prinos 205 majstora proizvodnje kukuruza na 224 hektara iznosi 114,8 q/ha.

Najbolje rezultate po regijama su postigli slijedeći proizvođači:

1. Vuičić Milan, Popovac, Beli Manastir	138,3 q/ha
2. Puretić Slavko, Glavničica, Sesvete	137,0 q/ha
3. Štojanović Alojz, Babina Greda, Slavonski Brod	129,8 q/ha
4. Kveštak Mirko, Kapelec, Ivanec	117,3 q/ha
5. Kutni Franjo, Dubrava, Vrbovec	114,6 q/ha
- Slijedećih 25 proizvođača je postiglo preko 120 q/ha:

Red. br.	Prezime i ime	Mjesto	Površina ha	Prinos q/ha
1.	VUIČIĆ MILAN	Popovac	0,58	138,3
2.	PURETIĆ SLAVKO	Glavničica	1,30	137,0
3.	PAŠA MARIN	Lovas	2,30	136,7
4.	KOLARIĆ DUŠAN	Negoslavci	2,00	133,0
5.	POPOVIĆ MILENKO	Vukovar	2,00	132,8
6.	PAROŠKI MILAN	Negoslavci	1,00	130,4
7.	TOŠIĆ ŽARKO	Bobota	2,00	130,0
8.	STOJANOVIĆ ALOJZ	Babina Greda	0,72	129,8
9.	BUKAL PETAR	Belovar 58	1,15	127,4
10.	POZNIĆ DUŠAN	Ostrvo	0,58	127,3
11.	POLDRUGAČ ĐURO	Lužan 101	0,88	125,8
12.	SMILJANIĆ VUKAŠIN	Negoslavci	3,50	125,6
13.	ALASIĆ FRANJO	Sl. Brod	2,30	125,5
14.	GODEC JOSIP	Šašinovac	1,44	123,6
15.	SKAKIĆ NIKOLA	Bobota	2,50	122,8
16.	MARIĆ MILAN	Bobota	5,00	122,5
17.	JELOVEČKI STJEPAN	Adamovec	1,18	121,6
18.	TANASIĆ KUZMAN	Lovas	1,80	121,6
19.	KOVAČEVIĆ NIKOLA	Podvinje	0,58	121,5
20.	MIMIĆ STEVO	Negoslavci	1,00	120,9
21.	MARINKOVIĆ MATO	Vukovar	2,00	120,6
22.	VIDAKOVIĆ IVAN	Sl. Brod	1,73	120,5
23.	KEKIĆ LAZAR	Lovas	2,00	120,4
24.	BAHLEN BLAŽ	Moravče 70	0,50	120,4
25.	HRANJEC NIKOLA	Lužan 124	0,72	120,4

Najmlađi među majstorima proizvodnje kukuruza je POCRNIĆ ZVONKO, Vrbovec kraj Daruvara koji je postigao 113,2 q/ha. Žena sa najboljim rezultatima među majstorima proizvodnje kukuruza je ŠVELIĆ SLAVICA, Šašincev, Sesvete koja je postigla 118,3 q/ha.

Rezultate od 100 i više q/ha zrna ostvarili su majstori proizvodnje kukuruza uglavnom sa jednostrukim, single-cross, SK hibridima kako onim uvrštenim u sortnu listu tako i ekperimentalnima i to:

Bc SK 5 A, W64A × OH43, OSK 216, Bc 66-81, Zg CC 55, OSK 203, OSK 215, Zg 502, ZP SK 1, ZP SK 6, ZP SK 58 c, NS SK 70, te i nekim dvostrukim, double cross hibridima Bc 590, ZP 755 i OS 98.

Prema tome postoji čitav niz hibrida koji mogu sigurno dati proizvodnju preko 100 q po hektaru ako se pravilno odaberu prema uvjetima područja, osigura optimalan broj biljaka po hektaru, dovoljna količina stručno izabranih i pravilno primijenjenih umjetnih gnojiva i sredstava zaštite uz ostale elemente suvremenog tehnološkog procesa.

Majstori proizvodnje kukuruza su najčešće ostvarili visoke prinose koristeći 300 do 400 kg čistih NPK hraniva po hektaru, odnosno 1000—12000 kg umjetnih gnojiva raznih formulacija i odnosa NPK, KAN-a odnosno uree iz Tvornice umjetnih gnojiva INA, Kutina.

Rezultati naših natjecatelja su ravni rezultatima najboljih natjecatelja u kukuruznom pojasu USA. Najviši prinos u natjecanju države IOWA u lošoj 1970. godini iznosio je 113,2 q/ha, a od 1789 natjecatelja njih 337 ili 19% su primili diplome za prinos od 92,5 q/ha ili više. U našem natjecanju je 25% natjecatelja ostvarilo prinos preko 92,5 q/ha, a diplome je primilo 205 proizvođača za prinos od 100 ili više q/ha.

Najviši prinos u USA kod natjecanja za članstvo u klubu od 200 bušela po akru (ili 123,4 q/ha) bio je u 1970. godini 141,1 q/ha ili samo 2,8 q/ha više od najboljeg proizvođača u Hrvatskoj. Istovremeno je 51 proizvođač ostvario 123,4 q/ha (ili 200 bušela po akru) ili više te postao član Kluba 200.

Poljoprivredni stručnjaci u našim agronomskim službama i naučni radnici u institutima i fakultetima mogu očekivati od naših proizvođača pitanja slična onome farmera Clyde Hight-a iz Illinoisa koje je on postavio na Simpoziju društva američkih agronoma održanog 1967. godine rekavši: »Čuo sam da je teoretski maksimalno mogući prinos kukuruza 303 q/ha. Možete li mi dati osnovne elemente proizvodnog procesa za ostvarenje tog cilja. Dostigao sam 120 q/ha i to je moj startni položaj. Kada iznosite vaše naučne rezultate o kukuruzu, ja bih želio znati i način kako ih proizvođač može u kompleksnom procesu primjeniti jer ja znam da svaki zahvat kojega sada koristim može biti loš ako njega samog primijenim. Ako povećam sklop i suzim redove moram i povećati gnojidbu i koristiti hibride koji to podnose itd., a ako ispustim jedan faktor, moj cijeli program će propasti. Zato želim znati kako se ekperimentalni rezultat uklapa u proizvodni proces radi povećanja prinosa i dobiti.«

*Proizvodnja kukuruza na području SR Hrvatske u razdoblju
1955—1970. godine*

Godina proizvodnje	Društveni sektor		Privatni sektor		Ukupno SR Hrvatska				
	hektara mtc/ha	vagana	hektara mtc/ha	vagana	hektara mtc/ha	vagana			
1955.	18328	26,2	4797	490678	19,4	95285	509006	19,6	100022
1956.	19209	26,4	4886	511336	15,2	77854	530545	15,6	82740
1957.	23041	48,3	11135	500402	22,1	110829	523443	23,3	121964
1958.	28419	48,5	13795	496289	19,9	99808	524708	21,5	112603
1959.	34582	51,9	17957	493141	24,1	118921	572723	25,9	136878
1960.	40542	48,9	19849	481374	25,3	121627	521916	27,1	141476
1961.	41249	42,0	17308	499374	23,1	115335	540623	24,5	132643
1962.	38250	52,3	20017	476563	22,9	109328	514815	25,1	129343
1963.	37182	50,5	18770	468983	21,7	106284	506165	24,7	125034
1964.	41185	57,9	23837	454424	27,7	125792	495609	30,2	149629
1965.	58467	52,8	30876	463990	24,3	112827	522457	27,5	143748
Ø 1956— 1965.	36212	49,3	17843	484588	22,6	109763	520800	24,5	127606
Ø 1961— 1965.	43267	51,2	22162	473266	24,1	113917	515934	26,4	136079
1966.	66910	61,4	51083	451042	29,8	134511	517952	33,9	175532
1967.	85418	57,7	49304	446863	26,5	118473	532281	31,5	167778
1968.	90226	53,0	47820	434255	26,3	113208	524481	30,9	162063
1969.	85481	59,2	50568	435262	30,1	130941	520743	34,8	181509
1970.	82811	54,8	45380	426283	29,7	126606	509094	33,8	172074
Ø 1966— 1970.	82169	59,4	48831	438741	28,4	124748	520900	33,4	173792

Proizvodnja hibridnog i domaćeg kukuruza na privatnom sektoru
Hrvatske od 1962. do 1970. godine

Godine	Hibridni kukuruz			Domaći kukuruz			Svega kukuruz			
	ha	%	q/ha	Ukup. kg	ha	q/ha	Ukup. kg	ha	q/ha	Ukup. kg
1962.	88662	18,2	33,4	28992	389903	20,6	80333	476565	22,9	109325
1963.	110550	23,5	30,5	33704	358433	20,3	72560	468983	21,7	106264
1964.	130924	28,8	37,8	49488	323500	23,4	76304	454424	27,2	125792
1965.	154317	33,2	32,9	50796	309673	20,5	62076	463990	24,3	112872
1966.	170466	37,7	39,4	67252	280576	24,7	67526	451042	29,8	134778
1967.	189913	42,4	34,7	65987	256950	20,4	52486	446863	26,5	118473
1968.	200864	45,5	32,9	66089	233391	20,6	48057	434255	26,3	114146
1969.	214685	49,3	37,4	80359	220577	22,9	50582	435262	30,1	130941
1970.	222723	52,2	36,9	82227	203560	21,9	44547	426283	29,7	126774

Godišnji porast površina pod hibridnim kukuruzom

1963.	22888 ha
1964.	20374 ha
1965.	23393 ha
1966.	16149 ha
1967.	19447 ha
1968.	10951 ha
1969.	13821 ha
1970.	8038 ha

Da bi mogli odgovarati na takva pitanja poljoprivredni stručnjaci moraju stalno osuvremenjivati svoje znanje a naučni radnici i selekcionera neumorno dalje stvarati hibride sa još većim proizvodnim kapacitetom i pronalaziti sigurne elemente novih tehnoloških procesa, a na žalost sve što se srazmjerno lako moglo otkriti u poljoprivrednoj nauci već je odavno otkriveno.

Čestitajući pobjednicima regija, svim majstorima proizvodnje kukuruza, te najboljim u klubovima, kao i agronomima tehnolozima i organizatorima želim da u idućoj godini ostvarite još bolje rezultate.